

12 ØVING

Med vanlige forhold,
Kari Høg

Løsninger/kommentarer til oppgavene

7.6.6

Se ex 4, s 238 for varmeffluksen $\vec{J} = -k \vec{\nabla} T$
der temperaturen $T = T(x, y, z)$. (Varmen strømmer
i retningen der temperaturen faller mest.)

Her $T(x, y, z) = x$, $\vec{\nabla} T = \vec{i}$ og $\vec{J} = -k \vec{i}$

$$\iint_S (-k \vec{i}) \cdot d\vec{S} = \int_0^{2\pi} \int_0^{\pi} (-k \vec{i}) \cdot (\vec{T}_\phi \times \vec{T}_\theta) d\phi d\theta$$

$$\vec{T}_\phi \times \vec{T}_\theta = (\sin^2 \theta \cos \phi, \dots) \quad \vec{T}_\phi \times \vec{T}_\theta \text{ utadrettet normal}$$

Se utregning s. 401.

Altså

$$\begin{aligned} \iint_S (-k \vec{i}) \cdot d\vec{S} &= \int_0^{2\pi} \int_0^{\pi} -k \sin^2 \theta \cos \theta d\phi d\theta \\ &= -k \int_0^{\pi} \sin^2 \theta d\theta \underbrace{\int_0^{2\pi} \cos \theta d\theta}_{=0} = 0 \end{aligned}$$

Det strammer like mye varme inn og ut av enhetssfæren, noe som ikke er overraskende da antipodale punkter har motsatt temperatur.

7.6.9

Dirkete utregning av $\iint_S (\nabla \times \vec{F}) \cdot d\vec{S}$:

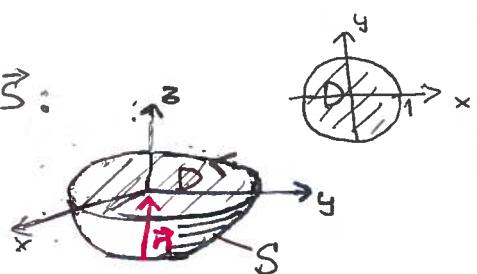
Gitt $S: x^2 + y^2 + 3z^2 = 1, z \leq 0$

$$\vec{F} = (y, -x, z^3 y^2)$$

Altså

$$S: z = -\frac{1}{\sqrt{3}} \sqrt{1-x^2-y^2} ; \quad x^2+y^2 \leq 1 \quad (D)$$

$$g_x = -\frac{x}{3z}, \quad g_y = -\frac{y}{3z}$$

(2)

$$\text{og } \vec{\nabla} \times \vec{F} = (2yzx^3, -3x^2y^2z, -2) \text{ skilt ut}$$

* 2.c, s.411 $\iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot d\vec{S} = \iint_D [2yzx^3(\frac{x}{3z}) - 3x^2y^2z(\frac{-y}{3z}) - 2] dx dy$
 (Kan du utlede?)

$$= \iint_D [\frac{2}{3}y^4 - x^2y^3 - 2] dx dy$$

$$x = r\cos\theta, y = r\sin\theta \quad = \int_0^{2\pi} \int_0^1 \frac{2}{3}r^6 \sin\theta \cos^4\theta - r^6 \cos^2\theta \sin^3\theta - 2r dr d\theta$$

$$dx dy = r dr d\theta \quad = 0 - 0 - \int_0^{2\pi} \int_0^1 2r dr d\theta = -2\pi \cdot 1 = -2\pi$$

Dette var ganske tungt! Ved å bruke Stokes kommer vi mye lettare til svaret.

Alt 1 (Stokes rett fram): $\vec{F} = (y, -x)$ når $z = 0$

$$\iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot d\vec{S} = \oint_{\partial S} \vec{F} \cdot d\vec{s} = \int_0^{2\pi} (\sin t, -\cos t) \cdot (\cos t, \sin t) dt$$

$$\partial S = C \quad \vec{C}(t) = (\cos t, \sin t) \quad 0 \leq t \leq 2\pi$$

Orientering S og ∂S samsvarer

$$= \int_0^{2\pi} (\sin t, -\cos t) \cdot (-\sin t, \cos t) dt = -2\pi$$

$$- (\sin^2 t + \cos^2 t)$$

Alt 2 (Parametriserer ikke ∂S , men bruker Green):

$$\int_C \vec{F} \cdot d\vec{s} = \int y dx - x dy = \int_D \frac{\partial(-x)}{\partial x} - \frac{\partial y}{\partial y} = -2 \iint_D 1 dA = -2\pi$$

$$C = \partial S \quad \text{omslutter } x^2 + y^2 \leq 1 \quad (D)$$

NB! Alt 3 ($\partial S = \partial D$, $D: x^2 + y^2 \leq 1$)

$$\iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot d\vec{S} = \iint_D \vec{F} \cdot d\vec{s} = \iint_D \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot \vec{k} dA =$$

$$\stackrel{z=0}{=} \iint_D (0, 0, -2) \cdot (0, 0, 1) = -2\pi$$

Alt 4

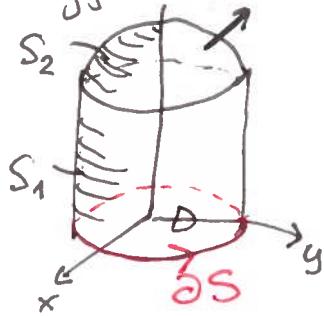
$$0 = \iiint_V \operatorname{div}(\vec{\nabla} \times \vec{F}) dV = \iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot d\vec{S} = - \iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot d\vec{S} + (-2\pi)$$

$$\text{Normal } \vec{U} \text{ i } DT \quad \partial V = \partial D$$

$$\iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot d\vec{S} = -2\pi$$

#8.2.13

S er her en stokkevis glatt flate (Hint: Stokes gjelder for S) Alt sá

$$\iint_S (\nabla \times \underline{F}) \cdot d\underline{S} = \int_{\partial S} \underline{F} \cdot d\underline{s} = \int x dx + y dy = 0$$

$$\underline{F}(x, y, z) = (z^2 + z^2 y + x, z^3 y x + y, z^4 x^2)$$

$$* \underline{F}(x, y, 0) = (x, y, 0)$$

At det siste integralet er 0 kan vi innse på mange måter:

- Ved Green $\int_{\partial S} x dx + y dy = \iint_D \left(\frac{\partial y}{\partial x} - \frac{\partial x}{\partial y} \right) dA = \iint_D 0 dA = 0$
- Ved at feltet er et gradientfelt da $(x, y) = \text{grad} \frac{x^2 + y^2}{2}$ (og ∂S en lukket kurve).
- Ved å parametrisere ∂S : $\underline{c}(t) = (\cos t, \sin t)$, $0 \leq t \leq 2\pi$. Alternativt kunne vi brukt divergensteoremet som i Alt 4 s(2):

$$0 = \iiint_W \text{div}(\vec{\nabla} \times \vec{F}) dV = \iint_{\text{Normal SUD}} \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot \vec{dS} = \iint_S \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot \vec{dS} + \iint_D \vec{\nabla} \times \vec{F} \cdot (-\vec{k}) dA$$

#8.3.5 Vi skal vise at to potensialfunksjoner til samme (glatte) felt \underline{F} i \mathbb{R}^3 er like på en konstant nøy.

Fasiten gir hint til en elegant løsning: Vi ser på $d = f - g$ der f og g er to potensial-funksjoner til \underline{F} ; $\nabla d = \nabla f - \nabla g = 0$. Følkesér videre $P_0 \in \mathbb{R}^3$; La P være vilkårlig, og la \underline{c} være en C^1 -kurve fra P_0 til P . Har da,

$$\text{T 3 s. 367, } d(P) - d(P_0) = \int_C \nabla d \cdot d\underline{s} = 0, \text{ dvs. } d(P) = d(P_0).$$

Alt sá $f(P) - g(P) = f(P_0) - g(P_0) = \underline{\text{konstant}}$, og framme!

(5)

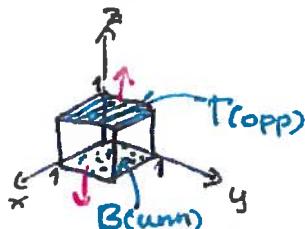
#8.3.11

Vi vet at $\operatorname{curl}(\vec{\nabla} f) = \vec{0}$ for $f \in C^2$. (T1 s. 252)

Her er $\operatorname{curl} \vec{F} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ \frac{\partial}{\partial x} & \frac{\partial}{\partial y} & \frac{\partial}{\partial z} \\ xy & y & z \end{vmatrix} = (0, 0, -x) \neq \vec{0}$

(\vec{F} er definert i hele \mathbb{R}^3)

#8.4.7

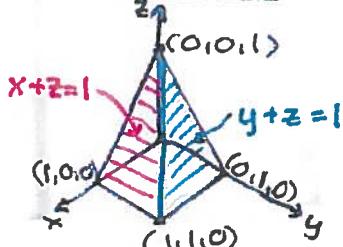
$$\iint_B (x\vec{i} + y\vec{j}) \cdot (-\vec{k}) dA = 0$$

$$\iint_T (x\vec{i} + y\vec{j} + z\vec{k}) \cdot \vec{k} dA = 1$$

Ved symmetri blir flatointegralet 3.

Kontroll: $\operatorname{div}(x\vec{i} + y\vec{j} + z\vec{k}) = 3 \quad \iiint_{\text{Enhetskube}} \operatorname{div} \vec{F} dV = 3 \iiint_E dV = 3 \cdot 1 = 3$

#8.4.13

$$\operatorname{div} \vec{F} = 2xy + 6yz + 18zx \quad \iint_{\partial W} \vec{F} \cdot d\vec{s} = ? \quad \text{Ved Gauss}$$

$\iiint_W \operatorname{div} \vec{F} dV = ?$ Får enklest uttrykket
for volum-integralet ved å se W

som volumet under den røde (eller grønne) trekanten!

$$\iiint_W \operatorname{div} \vec{F} dV = \int \int \left[\int (2xy + 6yz + 18zx) dx \right] dy dz$$

$$= \int_0^1 \int_0^{1-z} y((1-z)^2 + 6yz(1-z) + 9z(1-z)^2) dy dz$$

$$= \int_0^1 \frac{1}{2}(1-z)^4 + 12z(1-z)^3 dz$$

$$= \left[-\frac{1}{10}(1-z)^5 + 6z^2 - 12z^3 + 9z^4 - \frac{12}{5}z^5 \right]_0^1$$

$$= 6 - 12 + 9 - \frac{12}{5} + \frac{1}{10} = \underline{\underline{\frac{7}{10}}}$$